

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVICAS

Uredništvo in upravnštvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
— upravnštva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrti leta K 36—
za en mesec K 12—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Glasovanje o ustavi.

Dne 12. t. m. je — kakor znamo — konstituenta glasovala o vladnem ustavnem načrtu v načelu. Izmed 419 poslancev se je izreklo 223 »za«, 93 »proti«, Radič se z 49 timi glasovi vzdržuje vsake politike, Narodni klub se je glasovanja sploh vzdržal, ostali poslanci pa so bili ali vsled indolence odsotni, ali iz višjih vzrokov zažrtani. Vsekakor je centralistična ustava, ki zanika vse gospodarske, kulturne in socialne posebne posebnosti posameznih dežel in pokrajin ter secira celo državo čisto matematično, z majhno večino 14 glasov sprejeta in centralizem v Jugoslaviji postavljen. Koj po izidu volitev smo na tem mestu pisali, da obstoji velika nevarnost za uveljavljenje centralistično-kapitalistične ustave v naši državi, in potek ustavnih bojov v znamenitih govorih proslulega takozvanega »ustavnega odbora«, potek notranje-političnih dogodkov izza 12. dec. 1920 pa do danes, zlasti pa izid glasovanja dne 12. t. m., ki je — še vsaj za nas — notranje-politični razvoj — brezdvomno zgodovinske važnosti, — vse to je jasno dokazalo, da smo gledali tedaj prav v petmesečno bodočnost.

Dne 12. t. m. je torej dobila naša država ustavo: podlago, v svoj prazni okvir sliko, ki se ji pravi centralizem. Podrobna, specielna debata sistema ne bo v bistvu prav nič izpremenila. Posledic še ne čujemo v veliki meri, a izostajale ne bodo dolgo. Našteli jih ne bomo, ker bodo take, da bo vsak lahko zagrabil zanje. V notranje-političnem življenju mora torej računati s centralizmom vsak politik.

Izmed 419 poslancev je glasovalo za centralizem 223, torej z večino 14 glasov. Zelo sam izid glasovanja kaže, da je sedanji temelj države: centralistična ustava, na zelo trhljih nogah. Ustava, ki ni sprejeta še vsaj do dveh tretjin ljudskih zanj, je vedno v nevarnosti. Če še stopnikovi, da so Turki dvignili svoje roke samo za ceno 1200 milijonov kron, ne da so prepričani o odresilni zmožnosti centralizma, če premislimo, da so šli samostojneži v vladno iz golega hlapčevstva pred svobodomiselnim hidro, iz osebnih ambicij svojih vodij, iz koristolovstva in iz strahu ter sovraštva pred krščanskimi načeli v vrstah ljudske stranke, ne da bi znali še vsaj približno premeriti pomen in obseg centralizma ali samouprave, potem nam postane jasno, zakaj v vladnih vrstah ne vlada ona zadovoljnost, ki bi morala odsevati iz zgodovinske važnosti sprejetja ustave, položitve temeljnega kamena mladi državi. Centralistično časopisje je pač vrglo nekaj bomb med neuki svet, med vrstami pa čista strah in razočaranje. Kajti: Le laži drugim, ko pa sam veš, da je obratno res! Izmed 223 glasov jih še vsaj 20 ni načelno centralističnih. Ali je to večina?

Ako pogledamo glasovanje s stališča plemen trojedinega naroda, razvidimo sledeče: Izmed Hrvatov so proti ustavi: Radičevci (49 poslancev), Narodni klub (11 poslancev), Pučka stranka (9 poslancev), komunisti in socialisti (15 poslancev), skupaj torej 84 poslancev od 94 poslancev, ki jih je volila Hrvatska. Ogromna večina hrvatskega naroda je torej ustavo odklonila.

Slovenija je volila 40 poslancev. Proti ustavi so glasovali: SLS (14 poslancev), KSJ (6 posl.), JSDS (6 posl.) in NSS, skupaj 28 poslancev. Za je glasovala JDS (3 posl.) in SKS (9 posl.), torej 12 poslancev. Iz tega sledi, da se je ogromna večina slovenskega ljudstva izrekla zoper centralizem. Če pridenemo še izid občinskih volitev, pri katerih je bila JDS naravnost uničena, SKS pa v njenih trdnjavah potisnjena v žalostno defenzivo, potem uvidimo, da je mogoče pri nas samo dvoje: Ali ustlijena Velešrbija ali pa na sporazumu sezidana Jugoslavija. Za poslednjo smo v borbi mi vsi, se borimo in se bomo, kajti ni daleč čas, ko bodo tudi tedanji odločujoči činitelji spoznali, da je Jugoslavija sporazuma, o kateri je sanjal pokojni Ivan Cankar: Od Triglava do Balkana se ga njeno mlado truplo.

Iz vsega tega pa sledi, da centralistična ustava ne bo držala. Pravcati bi jo za ustavo se je z glasovanjem dne 12. t. m. šele začel. V sedanjem boju proti centra-

lizmu in za samoupravo ne pojde za nasilje manjšine nad večino, marveč za dokaz, da Jugoslavije brez sporazuma med vsemi tremi plemeni ni. Velešrbija je manj

kot Jugoslavija. Mi se bomo borili proti centralizmu, ki ustvarja Velešrbijo. Zato bomo pozdravljali vse vnete bojavnike za samoupravo, za Jugoslavijo sporazuma!

Veliki boji med Nemci in Poljaki v Šleziji.

LDU Berlin, 22. maja. (Wolff) Zunanji urad je odgovoril na noto medzvezniške vojaške nadzorstvene komisije z dne 14. maja, ki se tiče rekrutacij v Šleziji, da smatra tudi nemška vlada nabiranje prostovoljcev za Šlezijo in vzdrževanje prostovoljnih zborov za nedopustno. Nemške oblasti bodo odslej še strožje nastopale proti takemu nabiranju.

LDU Pariz, 22. maja. (Havas) Francoski poslanik grof Saint-Aulaire je včeraj pri angleškem zunanjem uradu napravil korak, da bi dosegel skupne intervencije zaveznikov v Berlinu, da bi se nemška vlada pozvala, naj napravi konec odpošiljanju prostovoljcev v Gorenjo Šlezijo. Francoski poslanik je naglašal, da je potrebno sode-

lovanje s člani medzvezniške komisije v Opolah v svrhu vzpostavitve reda, kar bi se dalo doseči potem kolektivne intervencije pri vstaših. Angleški polkovnik Persival ni hotel začeti pogajanj z vstaši, ker bi to značilo, da je vstaše priznal.

LDU Opole, 22. maja. (Wolff) Ker so v Gornji Šleziji vse brzoglavne zveze pretrgane, je došlo le malo vesti od tamkaj. Iz Klucborga in Olešnega javljajo, da se tamkaj zbirajo močne čete ob meji. Poljska ojačenja so že prestopila mejo. Tudi orožje dohaja neprestano. Pri Olešnem je prišlo do velikih bitk. Po vesteh, ki so došle dosedaj, so morali vstaši izprazniti Staro Olešno in Lobošan.

Za odpuščene delavce.

Belgrad, 19. maja.

Poslanec J. Gostinčar je vložil na ministra vojne in mornarice v zadevi odpuštitve nekaterih civilnih delavcev v vojaškem oskrbovališču v Ljubljani sledečo interpelacijo:

V ljubljanskem vojaškem oskrbovališču je bilo odpuščenih več civilnih delavcev, ki so bili tam zaposleni že mnogo časa. Odpušitev se je izvršila brez vsake krivde odpuščenih delavcev.

Odpuščeni delavci so bili zaposleni v pekarni, mizarski delavnici, v magacinih in na dvorišču.

Ker so odpuščeni starejši ljudje in družinski očetje, se sedaj vsled odpuščenja iz službe nahajajo v težkem življenjskem položaju in pomanjkanju, ker ne morejo drugje dobiti dela in zaslužka.

Z ozirom na to si dovoljujem vprašati gospoda ministra vojne in mornarice:

Iz katerih razlogov so bili dotični delavci vojaškega oskrbovališča v Ljubljani odpuščeni od dela?

Ali hoče gospod minister odrediti, da se odpuščeni delavci sprejmejo nazaj v delo?

REGENT ODKLONIL PODPIS.

Belgrad, 23. maja. (Izv.) Pred odhodom regenta Aleksandra v inozemstvo mu je Pašić predložil na podpis ukaz o imenovanju Sv. Pribičevića za notranjega ministra in generala Hadžića za vojnega ministra. Regent tega ukaza ni hotel podpisati. Podpisal je samo ukaz, da vrši kraljevsko oblast za njegove odsotnosti ministriški svet. Rekonstrukcija kabineta se bo izvršila šele potem, ko bo sprejeta ustava.

ZA URADNIŠTVO V SRBIJI IN ČRNI GORI.

LDU Belgrad, 22. maja. (ZNU) Vprašanje izboljšanja gmočnega stanja uradništva v Srbiji in Črni gori je vzel v roko posebej za to sestavljeni komite, ki je sestavljen iz pravosodnega, finančnega in ministra za vere. Na prvi seji komiteja, ki se je vršila v soboto, se je načelno razpravljalo o tem vprašanju. Finančni minister dr. Kumanudi je izjavil, da smatra to vprašanje za zelo važno in da mu je treba posvetiti posebno pozornost. Pri tej stvari je najvažnejše način, po katerem je treba delati. Draginjske deklaracije uradništvu niso nikomur koristile, nasprotno imele so slab uspeh, ker so se spričo njih zvišale cene živilom. Na ta način je imela škodo država in uradništvo. V pismu, ki ga je finančni minister pisal uradniškim organizacijam, je zahteval, naj organizacije stavijo konkretne predloge za rešenje tega vprašanja. V istem pismu je minister obrazložil tudi svoje mišljenje o tem in izjavil, da je edina uspešna stvarna pomoč za uradništvo boj proti draginji, za katerega imamo na razpolago zelo izdatno sredstvo, konzumne zadruge, katere podpira država. Treba je tudi, da se zniža število uradnikov na najpotrebnejše število in da se plača odpuščenih razdeli med one, ki so kot sposobni ostali v državni službi. Na ta način ne bi bilo treba zvišati proračunskih izdatkov.

Za državne cestarje.

Belgrad, 20. maja.

Poslanec Gostinčar je vložil na ministra javnih del v zadevi državnih cestarjev sledeče vprašanje:

Državni cestarji v Sloveniji imajo značaj državnih uslužbencev, toda ne stoji nasproti delodajalcu — državi v onem razmerju, kakor državni služabniki, pač pa so izvršeni v vrste državnih delavcev.

Državni cestarji pa se smatrajo kot državne uslužbenke, ki so podrejeni službeni pragmatiki za služabnike in poduradnike.

Ker jim pa do sedaj državna oblast, oziroma ministrstvo javnih del še ni priznalo tega čina, četudi so za to ponovno prosili, si Vas, gospod minister, dovoljujem vprašati:

Ali hočete odrediti, da se državni cestarji uvrstijo v kategorijo državnih nastavljenecv in podredijo službeni pragmatiki državnih služabnikov in poduradnikov.

Uložitve na Tirolskem.

LDU Innsbruck, 22. maja. (DKU) Pri današnjih volitvah v deželni zbor je bilo v Severni Tirolski oddanih za tirolsko ljudsko stranko 67.958, velenemsko ljudsko stranko 12.698, socialne demokrate 24.739, narodne socialiste 12.727, skupino vojnih žrtev 475 glasov. Izid volitev iz 141 občin še ni znan. Pri današnjih občinskih volitvah v Innsbrucku je bilo oddanih za tirolsko ljudsko stranko 6676, za velenemsko stranko 5933, za socialnodemokratsko 8822, za narodno socialistično 648 in za skupino vojnih žrtev 285, za krščansko-gospodarsko skupino 752 glasov. Volitev se je udeležilo zelo malo volivnih upravičencev.

Kako se porabi novo posojilo.

LDU Belgrad, 22. maja. (ZNU) Predhodna pogajanja z domačimi bankami, da bi dale državi 500 milijonov dinarjev posojila, so končana. Vse srbske, zagrebške, ljubljanske in sarajevske banke so v načelu privolile to, da posodijo državi denarja. Podrobne in tehnične pogoje tega posojila bo v kratkem odredila konferenca. Pričakuje se, da bodo tehnična pogajanja končana do konca tega meseca. Od tega posojila bo država porabila precejšnje vsote za izboljšanje in zgradbe pristanišč in državnih poslopij in za zgradbo cest posebej v Srbiji. Zeezniske proge se iz tega posojila ne bodo gradile, ker je v te svrhe potrebna prevelika vsota denarja. Pozneje, ko se bodo finančne in gospodarske razmere izboljšale, tedaj se bodo pričele graditi železnice.

ZAGREBSKO DIJASTVO PROTI DEMOKRATOM.

Zagreb, 23. maja. (Izv.) Včeraj se je vršila na zagrebški univerzi skupščina celokupne akademske omladine, na kateri se je razpravljalo o delu »delegatov« na mednarodnem dijaškem kongresu v Pragi. Večina skupščine se je izjavila proti demokratom, ki so doživeli občuten poraz.

Poraunana krivica.

UTRGANA POKOJNINA IN DRAGINJSKE DOKLADE.

V soboto dne 21. t. m. je finančna uprava vsem prizadetim vpokojencem tobačne tovarne poravnala njim pripadajočo draginjsko doklado in pokojnino v cellem obsegu.

Politični dogodki.

+ Proglas hrvatskih strank. Hrvatske stranke so 21. t. m. izdale na hrvatski narod skupen proglas, v katerem pravijo: Belgrajska ustavotvorna skupščina je 12. t. mes. z 227 glasovi sprejela ustavni predlog belgrajske vlade. Za ta predlog so glasovali le Srbi in 22 muslimanov; izmed hrvatskih poslancev, ki so bili izvoljeni po volji hrvatskega naroda, ni glasoval za vladno ustavo niti eden. Spričo volje belgrajske vlade, da vsili hrvatskemu narodu ustavo, kakršne le-ta noče, mora hrvatski narod zavarovati svoj tisočletni kulturni in politični razvoj in gospodarski napredek. Podpisane hrvatske stranke odkreajo okrnjeni ustavotvorni skupščini v Belgradu značaj suverene ustavotvorne zbornice in pravico, da izdela ustavo, ki bi bila veljavna tudi za Hrvatsko in hrvatski narod. — Proglas je podpisalo 49 poslancev Radičeve stranke, 11 poslancev Hrvatske zajednice (Narodni klub) in 3 poslanci stranke prava.

+ Podražanje kulturnih potrebščin. Zraven vseh visokih davkov dobe zdaj inteligenti še poseben davek, ki ga bodo plačali za vsako knjigo, katere pride iz Nemčije. Danes se je že začela tirati carina za knjižne pošiljke iz Nemčije, to je 50 % nad njeno ceno, ki je itak danes sama na sebi bajeslovno visoka. Že zdaj si komaj profesor more naročiti znanstvenih del iz Nemčije, kaj še dijak, odslej pa bodo celo znanstveni zavodi s težavo premagali tako obremenitev svojega proračuna. Knjiga postane luksuz, dostopen edino le veriznikom, kateri si hočejo nabaviti biblioteko. In to vse zato, ker se je naša vlada brez-pogojno uklonila zahtevi Francije, da se udeleži reparacijske akcije nasproti Nemčiji potom 50 % povišanja carine na uvozne predmete. Tu je bilo pač treba diferencirati, na vsak način pa izvzeti iz te dolebe knjige, da ne bi mi Franciji plačevali dolg Nemčije na račun naših kulturnih potreb. Francozi nam nemške znanstvene produkcije žalibog ne morejo nadomestiti, prvič ker francoščine ne znamo, drugič pa, ker bi nemško znanstveno knjigo vseeno potrebovali, tudi če bi vsi govorili francosko perfektno kakor sam gospod Briand. Naši knjižničarji so že davne vlado prosili, naj povišanje carine na nemške knjige ukine, pa se gospodom iz Belgrada nič ne mudi z rešitvijo.

Dnevni dogodki.

— Sadovi moderne vzgoje. »Agramer Tagblatt« prinaša povest 17 letnega dekleta, hčerke ugledne zagrebške meščanske družine. Dekle je še pred nekaj meseci obiskovalo eno zagrebških srednjih šol. Pod vplivom »svobodne« vzgoje doma in v šoli, pod vplivom orfeja in variteja, ki jih obiskuje danes ženska mladina kar povprek, je dekle prehitro dozorevalo. Kometirala je in se na ta način na ulici seznanila s 40 letnim oženjenim bogatim veriznikom. Bonboni, cvetlice, zapestnice, verižice in končno izleti v avtomobilu... Veriznik se je preselil v neko drugo mesto in hči dobre meščanske hiše je šla z njim kot »vzdrževana ljubezen«. Čez par mesecev je je bil veriznik sit — pustil jo je in se preselil drugam. Puna je iskala tolažbe v drugih znanjih, padala je hitro in ni bilo dolgo, ko je dospela prav na dno... Kot navadna prostitutka se je vrnila v Zagreb. Tu je sedaj oče zahteval posredovanje policije: ali naj se dekle povrne v domačo hišo ali pa mora daleč v tujino. To je povest enega dekleta izmed sto podobnih, ki se dogajajo vsak dan. Včasih »gnala žensko mladino v pogubo le skrajna beda in duševna zanemarjenost in si prostitutka iskala svojih žrtev skoro izključno v proletarijskih vrstah, danes propada ženska mladina kar povprek,

človek bi rekel od preobilja gmotnih dobrot in prevelike »izobrazbe«. Po družinah in šolah se vzgajajo deklice »svobodno« kakor fantje, sramežljivost, ponižnost, pobožnost, ki so včasih nekaj veljale v dekliški vzgoji, so danes obsojene v ropotarnico. Sədovi se kažejo. In v teh časih se pripravljajo zakoni, ki naj še to malo verskega pouka vržejo iz šol in zapro zasebne verske šole. Slovensko ljudstvo, brani se!

— Tudi ta je dobra. V »Službenih Novinah« od 9. maja stoji na prvi strani ukaz, da je Djordje P. Purić-Dragojević, začasni komisar železniške policije v Koprivnici, odlikovan z redom Sv. Save 5. stopnje. — V nekem belgrajskem listu od 10. t. m. pa čitamo, da je komisar železniške policije v Koprivnici, g. Djordje P. Purić-Dragojević odpuščen iz državne službe radi zlorabe svojega poklica.

— Protidržavne in iredentistične bolgarske poštne znamke. Nekaj časa sem prihajajo iz Bolgarske v našo državo pisma in dopisnice z nalepljenimi ali natisnjenimi poštami znamkami, na katerih so podobe iz raznih krajev južne Srbije, kakor: Veles, Djevdjelija, Demir, Kapija itd. in z napisi: »Carstvo Blgarija; oslobodena Makedonija ali Blgarija — Asnovno kr. post.« Pisma itd. z navedenimi protidržavnimi znamkami se ne dostavljajo naslovnikom, ampak pošiljajo nazaj na Bolgarsko.

— Zračna pošta drugod, pri nas pa nič. Z 11. majem se je otvorila zračna pošta med Prago in Parizom. Od rečenega dne naprej prihajajo vsi pariški listi v Prago z letalom. Praga ima torej častnike iz Pariza še isti dan ali najkasneje naslednji dan zjutraj. — In pri nas? Med Rakekom in Ložem smo imeli nekaj časa poštni avto, pa ga ni več; med Krškimi in Novim mestom je tudi samo nekaj časa vozil poštni avtomobil, danes pa prevažajo pošto tod poštni voz, a še to samo od Krškega pa do Šent Jerneja. Med Šent Jernejem in Novim mestom pa sploh ni poštne zveze, in je s tem ondotno prebivalstvo občutno prizadeto! —

— Čast dveh prismojencev. Iz Budimpešte poročajo 22. t. m.: Častna afara, ki je nastala med predsednikom neradne skupščine dr. Szilagyijem in dr. Andrejem Zaielinskijem je bila danes dopoldne v dvoboju poravnana. Dr. Szilagyij je bil ranjen na čelu, kamor je dobil 7 cm dolgo rano, njegov nasprotnik pa v levo stran obraza, kjer ima 12 cm dolgo rano. Nasprotnika sta se spravila. — In o takih bedastotah poročajo uradni dopisni uradi. 7 in 12 cm dolge rane zbrisajo žalitev. Pametna klobuta, ki bi bila za oba edino umestna, bi bila pa kazniva. Narobe svet.

— Kako v Dalmaciji poravnava npravne krivde. V Bogomolju v splitskem okraju je fant Marin Franić zapeljal neko dekle in jo nato ostavil. Dekle ga je tožila; na sodišču je Franić izjavil, da se je hotel na ta način maščevati za to, ker je bil bližnji sorodnik dekletov zapeljal njegovo se-

stro. Sodišče je Franića obsodilo na tri mesece ječe. Ko je po dovršeni kazni šel iz ječe, ga je na ulici čakalo zapeljano dekle in ga hotelo ustreliti iz revolverja. Namero je preprečila policija, ki je bila obveščena o dekletovi nakani.

— Vojaški upokojenec, kateri je vsled vojske izgubil ves svoj imetek in zaslužek, prosi, da mu blagovolijo usmiljena srca nakloniti v dar potrebnega perila. Blagovaklonjene darove naj pošljejo darovalci na naslov: vojaški upokojenec, uprava »Novega Časa« v Ljubljani.

— Znižanje cen živilom v Zagrebu. Zagrebško mestna oblast je za vsa živila na trgu določila nove, znatno znižane cene, in sicer: Telečje meso 18—22 kron, mast 44 kron, slanina 40 kron, prašičje meso 36—40 kron kilogram. Tudi cene zelenjavi in sadju so se znižale. Prestopke bodo strogo kaznovali. Kdaj se zgane ljubljanski magistrat?

Ljubljanski dogodki.

Hrvatsko društvo »Lisinski« pride danes.

Zagrebško pevsko društvo »Lisinski« pride danes ob 15. uri 45 minut in ne v torek, kakor je bilo prvotno pomotoma javljeno. Pevska društva in tudi ostalo občinstvo naj pride pravočasno na kolodvor, da sprejmejo hrvatske goste.

Spored stolne procesije presv. R. T.

dne 26. maja 1921.

Ob 8. uri slovesna pontifikalna maša. Po sv. maši — pred trilettr na devet — se prične ob vedrem vremenu pomikati procesija, ki gre: Pred skofijo — skozi Stritarjevo ulico — pred frančiškansko cerkev — I. blagoslov. — Skozi Wolfovo ulico, mimo Zvezde — blagoslov kr. vojaštva — Gosposko ulico pred Križevniško cerkev, II. blagoslov. — Skozi Križevniško ulico, čez Šentjakovski most, pred šentjakobsko znamenje, III. blagoslov. — Po Štarem in Mestnem trgu pred mestno hišo, IV. blagoslov.

Razvrstitev.

I. Šole: 1. Peta mestna deška ljudska šola. 2. Tretja mestna deška ljudska šola. 3. Prva mestna deška ljudska šola. 4. Prva deška meščanska šola. 5. Trgovska šola. 6. Pripravnica za deško vadnico. 7. Realka. 8. Nemška gimnazija. 9. Realna gimnazija. 10. Prva državna gimnazija.

II. Društva: 1. Krekova prosveta. 2. Krščansko socialna zveza z zastavo. 3. Krščansko žensko društvo. 4. Katoliško mladeniško društvo. 5. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. 6. Akademski društvi »Danica« in »Zarja«. Starešinstvo.

III. Ženske Marijine družbe: 1. Dekliška Marijina družba iz Lichtenburga. 2. Dekliška Marijina družba iz Križank. 3. Stolne kongregacije z zastavo. 4. Kongregacija Marije Pomočnice. 5. Uršulinska notranja kongregacija. 6. Kongregacije gospodičen in gospa pri oo. jezuitih.

IV. Banderi Naše Ljube Gospe. Huthov zavod. — Ženske svetilke.

V. Banderi presv. Rešnjega Telesa. Moški svetilci. Moške Marijine družbe. Stolna Vincencijeva konferenca.

VI. Dečki in deklice.

VII. Prvi oddelek vojaštva z godbo.

VIII. Mestni magistrat. Trgovska zbornica. Uradništvo. Univerza.

IX. Oo. frančiškani. Duhovščina. Presvetli z Najsvetejšim.

X. Deželni predsednik z vlado in častniki.

XI. Drugi oddelek vojaštva.

Občinstvo se naproša, naj s prehodi ne trga procesije. Že takt zahteva, da se poklekne in odkrije, ko gre mimo Najsvetejše.

* * *

Ij Odbornike krajevnega odbora SLS za frančiškanski in kolizejski okraj vabim, da se sigurno udeležijo odborove seje, ki bo danes ob pol 7. zvečer v Jugoslov. tiškarni, I. nadstr. — Predsednik.

Ij Državni praznik sv. Cirila in Metoda. Vest, da se bodo na ta dan vršila pri predsedništvu deželne vlade poklonstva, je netočna in ta dan ne bo isti.

Ij Ponarejen tisočinarški bankovec. V neki ljubljanski banki so zasledili ponarejen tisočinarški bankovec. Kdo je bil oddal v banki ta falzifikat, niso mogli dognati.

Ij Mlečno vprašanje je v Ljubljani s prvo gorkoto postalo skrajno pereče. Gospodinje, ki jemljejo mleko v mlekarnah, dobivajo večinoma skisano mleko, ki se ob vrenju zagriže. Taki dogodki so v prehrani družine jako neprijetni, a mlekarnarje se tudi branijo povrniti škodo. Pozivamo tržno oblast, naj zaščiti interese konsumentov in poskrbi, da bodo mlekarnarje odhajale porabno mleko.

Ij Red belega orla z meči je našla 12. t. m. na ulici v Gradišču medicinka Božena Kokalj. Kdor ga je izgubil, ga dobi na policiji. Čuden odlikovanec, ki svojo odliko izgublja na ulici!

Ij Najdene stvari. Dne 13. t. m. se je našlo v Komenskega ulici par srebrnih ženskih uhanov, dne 11. t. m. pa Pod Rožnikom srebrna zapestnica. Oboje se dobi na policijskem ravateljstvu.

Ij Ukradena harmonika. Steiner Antonu, sinu tesarskega mojstra in gostilničarja na Opekarski cesti št. 31 je neznani storilec dne 17. maja 1921 med 8. in 17. uro iz zaklenjene gostilniške sobe ukradel harmoniko znamke Mrvar vredno 7000 kron.

Ij Važno za rezervne oficirje. Komanda mesta nam pošilja: Vsi rezervni oficirji, ki se nahajajo v civilu, imajo se udeležiti slovesne službe božje v uniformi v stolni cerkvi sv. Nikolaja na državni praznik sv. Cirila in Metoda dne 24. t. m. ob 10. uri. Pravoslavna služba božja se vrši ta dan ob 9. uri v kapeli belgijske vojašnice, pri kateri imajo prisostvovati vsi rezervni oficirji pravoslavne vere. — Obleka službena z čaršpom.

Ij Obrtniki, trgovci, trgovske, komanditne in delniške družbe, pridobitne in gospodarske zadruge, družbe, zavodi, društva itd. v Ljubljani, za katere velja obrtni red in na katere se razteza pristojnost obrtnega sodišča, se pozivljajo, da v smis-

lu razglašata ministrstva za trgovino in industrijo z dne 30. aprila 1921, objavljenega v Uradnem listu št. 50, nemudoma, najkasneje pa do 31. maja 1921, pismeno naznanijo mestnemu magistratu v posvetovalnici radi volitev v obrtno in vzključno sodišče: 1. stajališče in vrsto obrata tor lastnika obrata in 2. imena in primke vseh možkih in ženskih delavcev, uslužbenih dne 10. maja 1921. Pri uslužbenih je navesti tudi, da so že nad 20 let stari, torej rojstveno leto in da prebivajo že nad 1 leto v Jugoslaviji, ker sicer nimajo pravice voliti. Tudi vajenci nimajo pravice voliti. 3. Trgovske, komanditne in delniške družbe, pridobitne in gospodarske zadruge, družbe, zavodi in društva, morajo izmed oseb, poklicanih za njih zastopanje, imenovati eno ali dve osebi, ki zanje oddajo glasovnice.

Ij Delavci in drugi delojemalci, katerih spore z delodajalci sodi obrtno sodišče, se opozarjajo na to, da bodo smeli voliti priselneke v obrtno in prizivno sodišče le tedaj, če jih bodo delodajalci pravočasno prijavili mestnemu magistratu, da se vpišejo v volilni imenik. Interesirajte se torej sami, da ne boste izpuščeni iz volilnih imenikov in opozorite na svojo volilno pravico tudi delodajalca, da vas pravočasno naznani magistratu.

Naša društva.

d Bratom Orlom na znanje! I. del. konsumno društvo ima v zalogi blago za orlovsko kroje, meter po 265 kron. Naročite takoj!

d Zveza trg. in priv. nameščencev priredi dne 5. junija izlet v Kamniško Bistrico. Vabimo vse člane in članice na sestanek, kateri se vrši dne 25. t. m. ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Stari trg št. 2. Predmet: Kamniški izlet. Prosimo obilne udeležbe. — Odbor.

d Zveza služkinj v Ljubljani sklicuje na 24. maja ob pol 9. uri zvečer v prostorih JSZ, Stari trg 2, prvi ustanovni občni zbor strokovne organizacije služkinj. Po občnem zboru je seja odbora za prireditev veselice, ki se vrši četrto nedeljo v juniju. Kje, bo pravočasno objavljeno. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

d Šentpeterski Orel sklicuje jutri, 24. t. m. ob 9. uri zvečer fantovski sestanek, katerega naj se bratje brez izjeme vsi udeležijo.

d Šentjakobsko prosvetno društvo vabi vse svoje člane in članice k društveni sv. maši na Rožniku v torek 24. t. m. ob 6. uri zjutraj. Pri sv. maši bo pel društveni zbor. Ob skrajno slabem vremenu se preloži sv. maša na kasnejši čas.

d Ustanovni občni zbor Prosvetnega društva za šolski okraj se bo vršil jutri ob 8. uri zvečer (po šmarnicah v stolnici) v Jugosl. tiškarni, III. nadstr. Vabimo vse naše zavedne somišljenike, da se občnega zbora udeležijo in v obilnem številu vstopajo v to velevažno društvo. — Prip. odbor.

Širite »NOVI ČAS«

Odgovorni urednik Anton Marintek.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

K. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

CETRTO POGlavJE.
Naša povest se ustavi za hip pri nekem prizoru.

Nemiren in tesnoben je Apecid prebil dan s tem, da je taval po najsamotnejših potih v mestni okolici. Solnce je počasi zahajalo, ko je obstal na samotnem kraju ob Sarnu, predno se je zavijala v osrčje razkrošja in moči. Samo skozi odprtine med drevjem in trtami je bilo tupatam videti dele belega mesta, odkjer ni bilo slišati najmanjšega glasu. Po zelenih bregovih so švigali martinčki in skakale kobilice, in v goščavi se je tupatam iznenada oglasila samotna ptica, ki je enako iznenada utihnila. Globoka tišina je vladala okroginokrog, vendar ne nočna tišina; v ozračju je bilo polno vonja svežosti in življenja dneva, trava se je zibala in na nasprotnem bregu se je pripasla po rastlinju bela nežna capella in se ustavila ob vodi, da pije.

Ko je Apecid zamišljen zrl na vodo, je začul poleg sebe zamolklo pasje lajanje.

»Tiho, ubogi prijatelj,« je dejal nek glas, »tujčeva stopinja ne naredi tvojemu gospodarju nič zalega.« Izpreobrnjenec je spoznal glas in ko se je obrnil, je uzrl starrega skrivnostnega možaka, ki ga je bil videl v zboru Nazarencv.

Starček je sedel na majhnem kamenu, poraščenim s starim mahovjem; poleg njega je bila njegova palica in torba; pred no-

gami mu je ležal majhen, kuštrav pes, spremljevalec na marsikateri čudni in nevarni poti!

Starčevo obličje je bilo kakor balzam za razburjenega duha novoizpreobrnjenca; približal se mu je, ga zaprosil blagoslova in sedel poleg njega.

»Opravljen si kakor za pot, oče,« je rekel; »ali nas boš že zapustil?«

»Sin moj,« je odvrnil starček, »malo je še dni, ki so mi namenjeni na zemlji. In te uporabljam, kakor mi pristojta, s tem, da potujem od kraja do kraja, tolažim one, ki jih je Bog zbral v njegovem imenu, ter oznanjam slavo njegovega Sinu, kakor se je izpričala njegovemu služabniku.«

»Pravijo mi, da si zrl Kristusu v obličje.«

»In to obličje me je obudilo od mrtvih; vedi, ti mladenič, ki si se izpreobrnil k pravi veri, da sem oni, ki o njem bereš v dejanju apostolov. V daljni Judeji in v mestu Nain je živela vdova ponižnega duha in žalostnega srca; od vsega, kar je imela v življenju, ji je ostal samo en sin. In ljubila ga je z otoplo ljubeznijo, kajti bil je videti kakor izgubljen. In ta sin ji je umrl. Trs, ki se je nanj naslanjala, se je zlomil. Nesli so mrtvega na nosilnici in blizu mestnih vrat, kjer se je zbrala množica, je tišina udušila glasove gorja, kajti Sin božji je šel mimo. Mati, ki je stopala za nosilnico, ni jokala na glas, ampak vsi, ki so jo pogledali, so videli, da ji je srce strto. In Gospod se je usmilil, se dotaknil nosilnice in rekel: »Rečem ti, vstani!« In mrtvi se je zbudil in pogledal Gospodu v obraz. Oj, tisto mirobnost, svedčano čelo! Tisti neizrek-

ljivi nasmehljaj — tisto žalostno, tožno obličje, razsvetljeno od božje milosti — pregnalo je sence groba! Vstal sem — izpregovoril sem — živel sem, in v materinih rokah — resnica, jaz sem oni k življenju obujeni mrtvi! Ljudje so zavpili, mrtvaški rogovi so veselo zabučali — in glas se je dvignil: »Bog je obiskal svoje ljudstvo!« Nisem jih slišal — čutil — videl nisem nič drugega kakor Održenikovo obličje!

Stari mož je prenehal globoko ganjen, mladenič pa je čutil, kako mu je kri zastajala v žilah in so se mu lasje ježili. Nahajal se je pred človekom, ki je spoznal skrivnost smrti!

»Do onega časa,« je zopet začel vdivin sin, »sem bil kakor drugi ljudje: lahko miseln, vendar ne malo priden, se nis... brigal za nič drugega kakor ljubezen in življenje, da, nagibal sem se celo k mračni veri surovih Saducejcev! Ko sem bil pa obujen od mrtvih, iz strašnih in žalostnih sanj, katerih ne smemo te ustnice nikdar razkriti — poklican nazaj na zemljo, da pričujem o moči nebes — zopet umrljiv, ko sem bil priča neumrjivosti, sem vstal iz groba kot novo bitje. O obledeli — o izgubljeni Jeruzalem! — Njega, od kogar sem zadobil življenje, sem videl obsojenega v mučno in strašno smrt! — Daleč izmed ogromne množice sem videl nad križem svetiti svetlobo, slišal sem tulečo soodrgo, zavpil na ves glas, divjal, grozil — nikdo ni zmenil zame — izgubljen sem bil v vrtincu in rjoenju tisočerihi! Toda celo takrat, v mojem in njegovem dušnem strahu, se mi je zdelo, da me je ugledalo svetlo oko Sinu Človeškega — njegove ustnice so se nasmehnile, kakor da bi premagal

smrt — potolažilo me je in postal sem zopet miren. Oni, ki je kluboval grobu, — kaj je bil grob njemu? Solnce je posijalo od strani na blede in mogočni obraz, in nato zašlo! Tema je zakrila zemljo; kako dolgo je trajala, ne vem. Glasen krik se je začul skozi temo — oster in bridek krik — in mirno je bilo vse!

»Toda kdo naj popiše grozote noči? Hodil sem po mestu — zemlja se je zibala semintja in hiše so se tresle v svojih temeljih — živi so zapustili ulice, vendar ne tudi mrtvi! Skozi temo sem jih videl hoditi — mračne in počastne postave v mrtvaških oblačilih groba — s strahom in grozo in svarilom na svojih negibljivih ustnicah in očeh brez svita! — Hiteli so mimo mene, ko sem jih srečal — zrl so name — nil sem njihov brat in spoznali so me in priklimali z glavo; vstali so, da oznanijo živim, da mrtvi zamorejo v resnici vstati!«

Zopet je starec prenehal in ko je zopet začel, je govoril z bolj mirnim glasom:

»V tej noči sem se odpovedal vsaki pozemski misli in sklenil služiti samo Njemu. Kot učitelj in kot romar sem prehodil najbolj oddaljene strani sveta, oznanjal njegovo Božanstvo in prinašal nove izpreobrnjenice k Njegovi čredi. Jaz prihajam kot veter in kakor veter zopet odhajam, jaz sem, kakor seje veter, seme, ki oplodi svet!«

»Sin, na zemlji se ne bodeva več srečala. Ne pozabi te ure — kaj je veselje in sijaj življenja? Kakor gori svetilka, tako se sveti tudi življenje za uro časa; luč duše je pa zvezda, ki gori za vedno v osrčju brezkončnega prostora.«

JOSIP OLUP
Ljubljana, Stari trg štev. 2

priporoča svojo veliko zalogo raznega
manufakturnega blaga in izgotovljenih oblek
vsake vrste za moške in dečke, kakor tudi perilo. Obleke po naročilu se izvršujejo po najnižjih cenah.
Solidna postrežba!